

ФОРУМ

Айныуну терклендирлик башламчылыклагга – энчи эс

Москвада «Жангы заманга кючлю башламчылык» деген экикюнлюк форум этгенди. Аны Стратегия башламчылыклары агентствосу бла Росконгресс фонд кырагандыла. Форумну пленар сессиясына уа Россей Федерацияны Президенти Владимир Путин кыатышханды.

«Бизни экономикабызны, кырал бюджетибизни, бизнесибизни да узакъ болжаллы борчлары тамамларгга битеу онлары бардыла. Айныу жаны бла биз 2030 жылгга дери белгилеген миллет муратларыбызгга жетерге керекбиз. Шендою чырмаула эмда ала бизге ачхан онгла бизни бютюн бирикдирерге керекдиле. Биз битеу акылыбызны ма бу затлагга бурургга тийишлибиз: белгиленген муратлагга жетерге, инсанларыбыз кыайгырыубузну сезерча этерге», - деп айтылады кырал башчыны алгышлау сезюнде.

Форумну чеклеринде КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Стратегия башламчылыклары агентствосуну чакырыуу бла

башха регионланы оночулары бла бирге губернаторланы Башламчылыклагга себеплик этиу эмда аланы жашауда бардыруу жаны бла клубларыны жыйылууна кыатышханды. Анда сёз россейли субъектлени социал-экономика айныуларын терклендирерге боллукъ инновациялы

ниетле кыраууну юсюнден барганды. Къабарты-Малкъардан 19 кёргюзюлген проекттен юсюсю сайланганды.

Башламчылыкга этгенле аланы форумну партнёрларына эмда инвесторлукъ этерге боллукълагга кёргюзюрге онг тапхандыла. Форумну кырагандыла Къабарты-Малкъарны халкыны жумушлары толтуруу, туризм, эл молк, промышленность, предпринимательлик жаны бла да уллу онлары болгъанлары белгилегендиле.

«Стратегия башламчылыклары агентствосу бла байламчылыклары кючлендириу, аны бютюн кыйматлы этиу жаны бла ишни андан ары бардырабыз. Бек алгга проектлени хазыраууга, инновациялы ишге республиканы жаш адамларын бютюн бек кыатышдырууга энчи магъана беребиз», - дегенди Казбек Коков, форумну биринчи кюнюню эсеплерин чыгъара.

**КЪМР-ни Башчысыны бла
Правительствоуну
пресс-службасы.**

Хазырланыу

Сыйдам жолла, жарык орамла, кенг майданла

Къабарты-Малкъарны 100 жылгыгына деп ишлене эмда жангыртыла турган скверле бла аллеяла Нальчикде эм районлада да хазыр болургга кеп калмаганды. Алай бла «Иги шахар болум кырау» программагга кере жамауат аслам хайырланган онюч жер иглендирилликди. Ол санда Нальчикде Къабарты-Малкъар кырал университетни

аллында, Ленин-Тарчоков, Комаров-Мальбахов, Идаров-Мавсиян орамла бирге кыошулган жерле, Гагарин, Амшова атлы орамла, Жаш тёлю эм сабий чыгармачылыкны ююню бла Абхазия майданы арасында сквер тапландырыллыкдыла. Жамауат аслам хайырланган жерле эм жолла да иглендирилдиле. Аны юсюнден КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствоуну пресс-службасындан билдириледи.

Андан сора да, Прохладныйде Ленин атлы проспекте аллея эм «Победа» колхозну урушда жоюлган адамларына жораланган эсертмени аллында сквер да тапландырылгандыла. Майскийде да сабийле ойнаучу майдан кыралганды, Тырнауузда майданга ремонт этилгенди, Дыгульбейде уа ара орамны жангыртхандыла.

Андан сора да, шахарда жоллагга да тынгылы ремонт этилди. Ол санда Къулийланы Къайсын атлы проспекте бу кюнде жолну мурдорун кючлеп бошагандыла, энди асфальтны ахыр кытын салып башларыкдыла. Аны бла бирге жауу жюрюген жолчулары омак плитка бла жасагандыла, «Таза кек» программаны чеклеринде уа чыраклы чыпынла да соелтилингендиле. Шогенцов атлы проспекте да кече жарык болурча мадар этилди, тротуарлагга плитка саладыла, эски светофорланы кетердиле эм жашиллендириу жумушла да тамамланадыла.

«Коркыуусуз эмда тынгылы жолла» миллет проектге кере Къабарты орамны Идаровадан шахарны аяк жанына дери 4,5 километр чаклы кешинде комплексли ишле кыстау барадыла. Специалистле жолну мурдорун кючлеп бошап, бордюра саладыла, коркыуусузлукну жалчыхтан буруулары тартадыла, улоу тохтаган жерлени жарашдырадыла. Тротуарланы плитка бла жасайдыла, белгиле орнатыладыла эм тегерек-башны жашиллендирича мадар да этилди. Жол алгыннан иги да кенг боллукъду, ортасы бла жашил ыз барлыкды, жангы светофорла, чыраклы чыпынла да салынырыкдыла.

Сагъынылган ишле Республиканы кюнюне – 1 сентябрьге дери – бошайгга керекдиле.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Буйругу

1. Къабарты-Малкъар Республикада экономика эм социал тохташуулукну жалчытууга бурулган амалланы бардыруу жаны бла координация штабны Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2022 жылда 5 мартта чыгарылган 21-РГ номерли буйругу бла кыбыл керюлген кырауунуна быллай тюзетиуле кийириге:

а) координация штабны кырауунуна бу адамланы кыошаргга:

Амшова Ф. К. – «Къабарты-Малкъар Республиканы Профсоюзларыны Федерациясы» Союзуны председатели (ыразылыгына кере)

Ахкёбекланы Ж. А. – Россей Федерацияны Миллет гвардиясыны аскер федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениасыны таматасыны орунбасары (ыразылыгына кере)

Хажуев В. Ш. – «Къабарты-Малкъар Республиканы Промышленниклерини эм предпринимательлерини союзу» иш беричюлени регион биригуюню таматасы (ыразылыгына кере);

б) **Ж. А. Къужон** улуну кыулугун былай жазаргга: «Россей Федерацияны Юстиция министерствосуну Къабарты-Малкъар Республикада Управлениасыны таматасы (ыразылыгына кере)»;

в) **Х. Х. Тимижени** кыулугун былай жазаргга: «Къабарты-Малкъар Республиканы экономиканы айнытуу министрини биринчи орунбасары – Къабарты-Малкъар Республиканы Экономиканы айнытуу министерствосуну проект иш жаны бла департаментини таматасы (координация штабны секретары)»;

2. Бу буйрукъ анга кюл салынган кюнден башлап кючюне киреди.

**Къабарты-Малкъар
Республиканы
Башчысы** **К. КОКОВ**

Нальчик шахар,
2022 жыл 12 июль,
№79-РГ

МАДАР

Жаш тёлюню иш бла жалчытууга себеплик этерик программа жарашдырыллыкды

Орта профессионал билим беруу социал политиканы магъаналы ызларыннан бири болады. Къабарты-Малкъарны орта профессионал билим берген махемелеринде экономиканы башха-башха бёлюмлеринде ишлерик даражалы специалистлени хазырайдыла.

Республикада КЪМР-ни Минпросвещениасыны 9 колледжи, федерал вузланы 7 колледжи эм 3 энчи иели колледжи ишлейдиле. Аланы мурдорларында «Билим беруу» миллет проектти «Жаш профессионалла» федерал проектине кере мастерскойла кыраладыла, алада жаш тёлю ишленген усталыклагга юйрениди. Мастерскойла WorldSkills стандартлагга кере шендоюлю оборудование бла жалчытылыныдыла, окутууну болумлары уа производстволуга жуукъдула.

Быйыл регионда «Релейный кырауулануу эм автоматика оборудованианы обслуживаниасы эм ремонт», «Электропередача

кабель ызланы хайырланыу», «Электромонтаж», «Графический дизайн», «Кыутаруу ишле», «Листовой металлны жарашдыруу», «Сварка иш», «Тигилген затланы компьютер моделированиясы», «Эстетикалы косметология», «Аш хазырауу иш» эм «Моданы технологялары» ызлада 11 мастерской кыраллыкды. Жангы

мастерскойла Совет Союзу Жигити Башир Хамдохов атлы агропромышленный колледжде, эл молк колледжде, женгил промышленность колледжде, Прохладныйде кеп профильли колледжде ачыллыкдыла.

«Эл молк, промышленность, энергетика, жумушла тапдыруу предпритиялагга былай хазыранган специалистле бек керекдиле. Андан сора да, ол специалистле кеслерини усталыкларына кере, энчи предпринимательге да болаллыкдыла. Аланы шендою хайырлануучуну излемлерине тийишли билимлер, сынамлары продукцияны конкурентликге чыдамлы этерикдиле», - деп белгилегенди Казбек Коков.

2024 жылгга дери дагыда 29 мастерской ачаргга умутлудула. Битеу да бирге ол жумушлагга 2022-2024 жыллада 198,2 миллион сом белгиленеди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЭСГЕРИУ ИНГИР

Жигерлиги эмда асыллыгы бла табылган махтау

Махтауу жерлешибиз, Социалист Урууну Жигити, Ленинни ордени бла эки кере, Октябрь революцияны, Урууну Кызыл Байрагыны орденлери, «Достык», «Парасат», «Отан» орденле эм кеп майдалла бла саугаланган Жангоразланы Даутну жашы Ибрагим тууганлы 85 жыл болады. Анга аталып, бу кюнде КЪМР-ни миллет музейинде «Тауланы эм тюзлени жашы» деген кермюч ачылганды. Жыйылууну Малкъар театры актёру Мызыланы Аубекир бардырганды.

Экспозициягга 120-дан артык сурат кыошулганды. Ала Ибрагимни башха-башха жыллада жашауун баямлайдыла. Андан сора да, анда документле, кырал саугалары, ыразылык кыагытлары кёргюзюледиле.

Ибрагим 1937 жылда 19 июльда Зылгга тууганды. 1957 жылда Акмолада эл молк техникумуна бошап, урууну жолун «Ижевский» совхозда зоотехник болуп башлаганды. Юч-тёрт жылдан Ибрагимни «Ижевский» къанатлы жайган совхозда тамата зоотехник этгендиле. Ол КЪМКЪУ-ну

1969 жылда тауусханды, кандидат диссертациясын да кыоруулаганды. Иш хунерин керюп, аны 1967 жылда молкге тамата этгендиле. Жангоразланы Ибрагим кысха заманны ичине аны алчыланы санына кыошханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪМР-ни 100-жыппыгына

2 бет

Ол ёз халкын бла ана тилин чексиз суйгенди

Бахан ауузунда атлары кенг айтылган асыл жашла кепдюле. Теммоланы Масхутну жашы Хамзат аладан бири эди. Ол элли жылны сабийлени окутханды, жыйырма беш жылны Огъары Баханни школуну директору болуп турганды.

Элли тарыхы

Огъары Жемтала Сукан ауузда орналганды. Бюгонлюкде элде 360 гой барды. Мында Ксаналаны, Бегийланы, Занкишиланы, Аликаланы, Болатланы, Маммеланы, Таукенланы, Муукланы, Ботайланы эм башха тукумлары келечилери жашайдыла.

Атында – айбатлыккыны бла монгълукну белгиси

3 бет

Байрам

КЪМКЪУ-ну Отарланы Керим атлы малкъар маданият арасыны башламчылыгы бла быйыл университетни тауусхан кырк чаклы жаша бла кызыгга багъалы саугала, ыразылык диплома да кыуанчылы халда билгендиле.

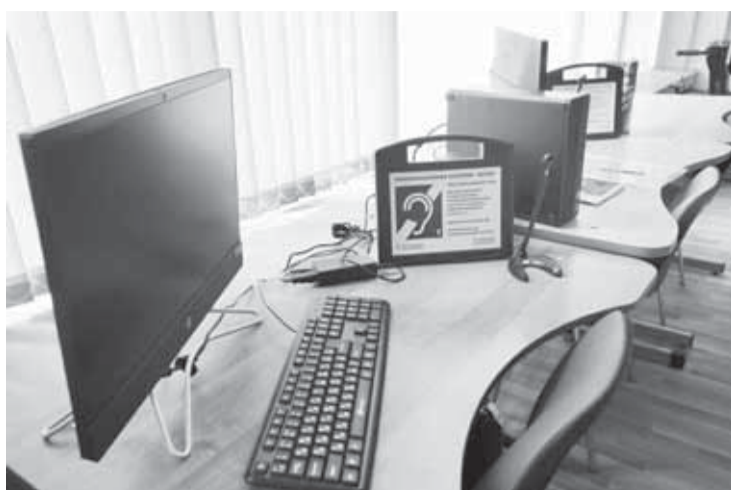
Эм тирилеге – алгышла бла дипломла

4 бет

Жаш тѐлюню иш бла жалчытыуга себеплик этерик программа жарашдырыллыкды

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Республика миллет проекте кѳшүлгән былтыргы юч жылга «Транспортну эм логистиканы облуживаниясы», «Информация эм коммуникация технологияла», «Кырулуш», «Социал бѐлюм», «Эл молк» ылада 32 мастерской ачылганды. 2019 жылда автомобиль-жол, гуманитар-техника колледжде эм «Кырулушчу» колледжде 15 мастерской кырулганды, 2020 жылда 9 мастерской – агропромышленный эм гуманитар-технический колледжени мурдорларында, былтыр 8 мастерской – агропромышленный эм Элбрус регион колледжде. Республика ол жаны бла бу кезиге бѐлюнген ырыскыны битеуле ѳлчөми 175,5 миллион сомду.

ча 72 производстволу майдан орнатыллыкды. Тамблагы кюнде изленирик усталык-ла жаны бла профессионал билим беруно тизмеси кенгертилгенди. Жангы ызла кѳшүлгандыла: «Жер эм ырыскы байламлык», «От тыошу кѳркѳуусулук», «Кыйын болумлада кѳруулануу», «Графический дизайн», «Алтын-кюмюш усталык», «Слесарь ишлени устасы».

Андан сора да, колледжде выпускниклеге иш табарча болушлук арала кырулгандыла. Бу бѐлюм-ле иш бла жалчытуу кырал эм муниципал органла, иш беручюле бла байламлык жюрютедиле, вакансияланы ярмаркаларына кѳшуладыла, шолчуланы араларында профориентация иш бардырадыла. 2021 жылда араланы хайырындан колледжлени выпускниклерини 63 процен-

ти иш кѳлү болгандыла. «Ол жаны бла ишни кюч-лерге тийишлиди», - деп чертгенди Казбек Кокков. Республиканы Башчысыны оную бла профессионал билим беруу махкемеледе билим алып чыкыгандыны иш бла жалчытуу жумушланы планы кыбыл кѳрүлгенди. Бусагы-атда 2030 жылга дери жаш тѐлюню урунууга тохташдырыу жаны бла узакъ заман болжаллы программа жарашдырылады, анга алгъадан окъуна профориентацияга кѳшүлгән шолчуланы санын кѳбейтуу да киреди, 80 процентге дери, профилли 9-чу классланы кырау, устазланы профессионал хазырлыкларын ѳсдюроу, «Профессионалитет» проектни чеклеринде «Женгил промышленность», «Эл молк», «IT-технологияла» мурдорлу колледжлени (билим беруу классланы) кырау да.

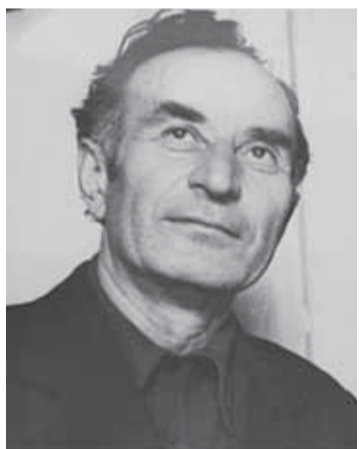
КМР-ни Башчысыны
бла Правительствосуну
пресс-службасы.

КМР-ни 100-жыппыгына

Ол ѳз халкыын бла ана тилин чексиз сѳйгенди

Бахан ауузунда атлары кенг айтылган асыл жашла кѳлѳле. Аладан бири Теммоланы Масхутну жашы Хамзат эди – Къабарты-Малкъарны сыйлы устасы, СССР-ни, РСФСР-ни да халкъ жарык-ландырыуда отличниги, СССР-ни халкыга билим берууде отличниги, «Лучший по профессии» деген белгини иеси. Ол элли жылы сабийлени окъутуп, малкъар халкъ кѳчгюнчюлюкден кыайтхандан арысында уа жыйырма беш жылны Огъары Баханни школуну директору болуп турганды.

Хамзат 1925 жылда Огъары Бахсанда тууганды, хар бир эли сабийча, таулу адамны жашау болумларынын сыйлы ѳсгенди. Артист болурга сѳйгенди. Оунучу классны бошарга, ол ГИТИС-де окъуган биринчи театр студияда окъуп келип, экинчини хазырлай айланганда, малкъарлы жашладан бла кызыладан ары сайларга Москвадан адамла келген эдиле. Ала Хамзатны да жазгандыла ара шахарда окуркылан санына. Алай а, Улуу Ата журт уруш башланган, анга аллай онг чыкымаганды.

уно юсюнден айтханда уа, кѳчгюнчюлени бийик билим берген окъуу юйлеге алмагандыла.

Ата журтха кыайтханда, Хамзат урунуу жолун Тырынаууз шахарны тѳртюнчю номерли школунда башлаганды. Ишлей турганлай окъуп, Къабарты-Малкъар кырал университетни филология факультетини орус-малкъар бѐлюмюм тауусханды. 1961 жылда эртте директору айтханды элини школуну (ол заманда сегизжыллык эди) директор этгендиле.

Ол жылда аны бла бирге ишлеп турган белгилли малкъар жазыучу Шауаланы Хасан былай айтады: «Хамзат бек огурулу адам эди. Мен аны эсиме терк-терк тыошюрем. Ишни юсюнде, кесин жюрютоуде да, ким да андан юлюгю алырча, аллай аламант ышанлары болгандыла аны. Биринчиден, ол элде школну орта билим алырча этген эди. Аны бла бирге тохтамай юйретуу ишни игилендириую мадарларын излегенди.

Окъуу китапла, методика кылы жазганды. Малкъар тилин орфография сѳзлюгю кыраганды, анда алтын мингден аслам сѳз барды, тиширѳу, эр киши атла да. Школда сабийлеге сейир

болурча, тюрлю-тюрлю кружкка кырау, сабийлени эслерин кѳп затха тыоетгенди. Адабият, тарых кружкканы да ачханды. Оную жылдан сора иелери кыайтып, бюркюп, жашнап башлаган элини жашауун бютюнда магана-лы этген эди тамата тенгим. Аны, жетишимлерин белгилеп, кырал сыйлы атла да бергенди, алай а ол не уллу саугага да тийишли эди – тууган элинде сабийлени отуз жылны ичинде окъутханды, жыйырма беш жылны школну директору болуп турганды. Окъуу ишни тюз кыраурага итинуюнде район, республика таматаланы да сѳзюне тынгылата белгенди. Керти адам эди».

алкъар халкыны эртте Мзаманлада кыалай жашаганыны, тууган эли Огъары Баханны юсюнден да кѳп тарых материал жыйганды Теммо улу. Элини атын айтдырган Орусбийланы Мырзакыулу, Исмайлыны, аны жашлары Сафар-Алиини бла Наурузну юслеринден хапар билер ючюн, Москвада Ленин атлы библиотекага да барганды. Бахан ауузунда бу тукумда кыонакда болгъан белгилли россиялини юслеринден жыйган материалны окъуту-юйретуу иште хайырланганды. Ол юйорню юсюнден айтылган эсгеруелени сауга этгенди халкыбызга. Бюгон да биз ала бла хайырланабыз. Дагыда аны башчылыгы бла школда «За учѳбу» деген аты бла кыабирга газет чыгып турганды.

1975 жылда Огъары Баханга орта школну биринчи директору Константин Иванович Бурий кийик эди. Анга огъары баханчыла жарык тыоетгенди, ахшы кыонакбайлык этгендиле. Эки директор бир бирлерин тансыкылагандыла. Алгынныги директор аны фахмулу сохтасы Теммоланы Хамзат башчылык этген школда окъуту-юйретуу иш тап кыраулаганына чексиз кыуанганды.

«Зачочно окъуган алты жылдыбызны ичинде, сессияга келсек, Теммо улу бла бир отоуда жашап турганбыз. Сабыр акыыл

лы, терен оюмлу Хамзатны сѳфаты бюгон да кѳзюме кѳрюне турады. Хар сѳзюм, базманнга салып тартханча, алай айтучу эди. Ол менден эки жылга жаш эди, акылы, билими бла уа менден тамата эди. Кѳчгюнчюлюккю жылларында кызах эм кыргыз тиледе окъуганлары себепли орус тилден кыарысузла да бар эдиле курсда. Дерследен сора, паркга чыкысак, назы терекни бюнде олтуруп, устазыбыз бизни башчыбызга салалмай кыойган затланы Хамзат анылатуучу эди. Аны тѳгериге жыйылычу эдик. Ол а, китапны чапыракларын да аудурда, тынч ауазы бла сѳлешир эди...» – деп эсгерге эди аны юсюнден жазган очеркинде белгилли журналист Кыулбайланы Али.

Ол 1957 жылы жайында Теммоланы Хамзатха. Таукел этип, алай кирген эди аны биргесине КМКУУ-га окъурга да. Андан жазганды Алий былай: «Ол кюн Теммо хапар билер ючюн, Москвада Ленин атлы библиотекага да барганды. Бахан ауузунда бу тукумда кыонакда болгъан белгилли россиялини юслеринден жыйган материалны окъуту-юйретуу иште хайырланганды. Ол юйорню юсюнден айтылган эсгеруелени сауга этгенди халкыбызга. Бюгон да биз ала бла хайырланабыз. Дагыда аны башчылыгы бла школда «За учѳбу» деген аты бла кыабирга газет чыгып турганды.

Хамзат ѳз халкыын, ана тилин чексиз сѳйгенди. Республика школларыны араларында эришууде биринчи жерлени алып турганды. Алда сагынылганыча, 4-чю классха «Малкъар тил», 3-чю, 4-чю класслада сабийлени малкъар тилден окъутуу методикаларын жазганды. Орта школну окъучуларына болушлукыга орфография сѳзлюк хазырлаганды, ол басмадан юч кере чыкыганды. Огъары Баханни Эл советине депутатха бир ненча кере айрылганды.

Ол терен билими устаз, педагогика ишни керти устасы, чынты интеллигент эди. Аны таныгандыны эслеринде да алай кыалганды.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

САУЛУКЪ САКЪЛАУ

Жангы амалланы хайырлана, сынамыларын да аямай

Къабарты-Малкъарны кардиологлары медицина болушлук тапдырыуда бийик технологияны амалны айнаытадыла – кыан тамырлагга операцияны, адамны терисин кесмей, рентген-аппаратла бла кыарап этеделе.

Республиканы кардиология арасы 1981 жылдан бери уллу ауурлукъ бла ишлейди. Аны бир жолга 250 адамга багарча жери барды. Болсада кюн сайын бери отуз саусуз тошеди. Аланы кѳбюсюне операция этилгире керекди. Сѳз ючюн, жореклерни иги ишлеменгенле, гиперкриз, инфаркт миокарда

диагноزلары болганла, план бла кыаратыр кезилери жетгенле эм башхала. Бюгонлюкде арада алты тюрлю бѐлюм ишлейди. Баш врачны орунбасары Елена Апшева айтханга кѳре, ол не заманда да хирург болурга сѳйгенди. Алай жорекке багыуу бла шагърейленгенде, аны адамга маганадын анылап башха затха эсин буралмаганды. Ол себепден бу жаны бла усталыкыга жашауун жоралаганды.

Клиникада жангы технологияланы да сингдирер ючюн кыалмайдыла. Ислам Борукаев онбеш жылга жууукну рентген-эндоскопляр хирургияда урундаы. Алай операция бир сагыатны барады. Ол адамны жукълатмай эм терисин кесмей этиледи. Аны кезиунде кыан тамырларыны кѳнгелерин эм бляшкларын кетереди. Дагыда ол жорекке ишмиши ауруундан да багарга болушды. Эм игиси уа – саусуз кысык заманда аягы юсюне турады. Кардиологспансерде быллай операцияланы этгенли он жылдан артыкъ болады. Бюгонлюкде алааны саны он мингден атлаганды. Сагынылган

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Бройлер тауукъланы ѳсдюргенден сора да, совхоз малчылыкъ бла, жерчилик бла да кюрешип башлаганды. Эл молкню айнтыуга уллу кыйын салганы ючюн анга 1981 жылда «Социалист Урунуу Жигити» деген сыйлы ат аталганды эмда аны бла бирге Ленинни ордени, «Оракъ бла Салта» деген алтын майдал да берилгенди. Жангораз улу Къазахстанны Баш Советини депутатына, «Нур-Отан» НФП-ни Политсоветине, республиканы Президент Советине, Къазахстанны Халкларыны ассамблеясыны Миллет жыйылыу-

адамы эди. 20 жылында «Ижевский» совхозда урунуу жолун башлап, он жылдан анга тамата болганды, кѳп жылланы ол кыуллукда махтаулу урунганды, кесини халкыны, республикасыны, Къазахстанны, Россияни атларын айтдырганды», – деп белгилегенди. Нальчикни Ветеран советини председатели Абдулаланы Мустафа: «Быллай адамлары болган халкъ ѳлюмсюзю. Анга «Социалист Урунуу Жигити» деген атны бергенлеринде, мен аскер кыуллукда эдим. Ол уллу кыуанч эди манга. Кыралга тѳрт миллион аслам берлиги болган молкню кысык заманны

Зумакулланы Борис.

Жигерлиги эмда асыллыгы бла табылган махтау

на айрылганды. Кѳрмючю КМР-ни культуру министри Мухадин Кумахов ачханды. «Мен, экспонатлага кыарай, бир затны юсюнде сагыш этгенме: бир-бирле, жашаудан кетселе, биргелерине элтедиле этгенлерин, башхалары уа ызларын-дан ѳчюлмезлик жарык кыояды. Бизни юбиярыбыз аладанды. Мен аны танымаганма, алай бу адам ариу жашаганын, этимли, тири, огурулу болганын, тѳгериндегилени ыразы этер ючюн, кыолундан келгенни этгенни анылаганма. Ибрагимни юсюнде не кыадар адам билселе да, аллай бир игиди. Былайда аны кызы Лиза, жашы Борисбий, туудуклары турадыла. Ала махтаулу аталарына тийишлидиле, алай болмай да жарарык туюлюду», – деп, министр ары келгенлени бирнестра да ахшылыкла тежегенди.

Республикада Адамны эркинликлери жаны бла уполомоченный, тарых имуланы доктору Зумакулланы Борис: «Быллай ыспасха тийишли адамларыбызны эсгеруе бизге борчу. Бюгон бу аламант кѳрмючю ачылганы, сизни бери келгенгиз биз ахшыларыбызны эсде тутханыбыз, халкыбызны махтаулу жашына, аны тукумуна ыспас этгенне ишмиши шартыды. Бир кере самолѳда Къазахстанны онуючларындан бири бла туюейме да, ол Жангораз улуно юсюнде айтханы башчымы кѳкге жетдирген эди. Аны хар бери келгени байрам эди бизге. Къазахстанда, саулай Совет Союзда да алай белгилли болуп турганлай, менину кылыгы жокъ эди – кимге тенг, аламант ушак нѳгер. Мен аны юй бийчесин Зухураны иги таныйма. Шѳхѳуму алай эртте кетгенине бек жарысыйма. Аты уа жореклерибизде, республиканы, Россияни да тарыхында кыалганды», – дегенди.

КМР-ни Башчысыны кенгешчиси Уналану Аминат: «Быллай аламант адамлары болган халкыны инсанымда, ол сезим кѳлѳмю кѳтореди. Ибрагим миллетни атын бийиклеге чыгарганды. Ол Совет Союзну таурулу

ичине ол алай кѳторгенди, аны юсюнде жаланд Къазахстанда угъай, сау Совет Союзда да айтхандыла. Ибрагим Совет властыны заманында окъуна кѳп майдаллаа, орденлеге тийишли болганды. Аллай адамла хар тау ауузда да болса ла сюерик эдим», – деп, ары келгенлени КМР-ни 100-жыллыгы бла алгырылаганды.

ФСБ-ны генерал-лейтенанты Аттолану Борис: «Биз бюгон аламант адамны тууган кюнѳн заманда да унутмаганды. Терк-терк жокълаганды, онг болганы кыадар, жерлешлери бла байламлыгын юзюмегенди. 1964–1969 жыллада бирге окъуганбыз КМКУУ-да. Бир кере мен ары барама бир ыйыкыга. Жангораз улу таматалыкъ этген совхозу кенглиг сейир этдирген эди мени – мингле бла кыанатлыла, он минг гектарла бла саналган кыайырысыз сабанла, мал...

Аттолану Борис, Ибрагимни кызы Лиза бла жашы Борисбий.

белгилейбиз. Ибрагимни жашау ызы тарыхы киргенди, ол жангы тѳлюлеге юлюгю. Кѳчгюнчю халкыны уланы болуп, ол кыаллай бийиклеге чыкыганды, кыаллай даражалагы жетишгенди! 2004 жылда Къазахстанны посылдасоуанда, мени тауу болганымы билгенлеринде, тѳгерегимден алып кыойган эдиле. Ибрагимни иги таныган адамла бар эдиле анда. Мен ол заманда кыалы ѳхтемленгеними сѳзле бла айталлык туююлме. Быллай адамланы юслеринден кѳп айтурга, жазарга керекди», – деп чертгенди.

КМР-ни Жамауат палатасыны келчиси Анатолий Канунников: «Мен кѳп иги адам таныганма жашауумда. Аланы хар бири да мени кыадарымда ыз кыойганды. Аладан бири ма былайда олтурган Зумакулланы Борисди, экинчиси уа – Жангоразланы Ибрагим. Ол, Къазахстанда жашаса да, жорегеги, тамырлары мында эдиле. Ол гитче ата журтун бир

барындан да бек ахшысы уа – ол жашауларын иги жанына бурган адамла, аланы ыразылыклары», – дегенди.

Россияни, КМР-ни да сыйлы актрисасы Таукенланы Галина Жангоразланы Ибрагим жашау жолунда болдурган жетишимлерин тынгылы санаганды. «Тѳрт жылны ичинде ол кыралга бериллик борчдан да кыуулуп, жангы сабанла кыошуп, кыралга миллиард пуд мирзѳе бергенди! Ол не багысы барды?! Назарбаевни ышангылы адамы эди. Кесин танымайма, кызы Лиза бла уа танышма. Атасына тийишлиди ол. Туудуклага айтыргыым: сизни тамырларыгызда халкыбызны сыйлы адамлары Жангоразланы Ибрагимни, Таукенланы Магометни кыанлары барды. Алагы тийишли болугуз», – дегенди ол. – Адам аны эсде тутхан кыадар жашап турды. Ибрагим бизни эсибизден кетерик туюлюду». «Къайсынга жоэ атлам» фондуну председа-

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.
Суратланы ИЛЬЯ АХОВБЕВ
алганды.

Огъары Жемтала: ёмюрлени теренинден бюгюннге дери

ЖЕР-ЖЕРЛИ ВЛАСТЬ

Тау элени жашаулары, жарсыулары да, баям, бирча болурла. Алай жер-жерли власть органла, адамла да, бир тилли болуп, болумну иги жанына тюрлендиргеге итинселе, не кыйын ишни да тамамларга кьолдон келликди. Быллай оюмга Огъары Жемталаны администрациясыны таматасы Оракъланы Ахматны жашы Арсен бла ушакъдан сора келгенме. Ол бу кьуллукъга айырылганын жыл да толмаганды, алай кысха заманны ичинде артыкыда магъаналы эм кыйын ишлени кьолга алганды. Ушагыбыз да долтурулган жумушланы эм муратларыны юслеринден болганды.

бла кюрешебиз, аны «Рос-сейни культурасы» программага кийирир муратлыбыз. Бу соруу бла Культура министерствогъа да баргъанма. «Жаш юйор» программа да ишлейди. Былтыр бир юйор алганды кырал себеллики, быйыл да эки юйорню документлери хазырдыла. Элни кенгертирге жерлерибиз бардыла. Коммуникацияла тартылгандан сора кеп сабийли

ны Нальчикден, башха жерледен келтирирге тошеди. Туризм уллу онгла береди жеринде адамлага. Жемталаны сейир табигъат жерлери бардыла. Бери туристле келедиле, алага кафе, солурча жерле кырагъа боллукъ эди. - Жерни элни иелигине ётдюргенбиз дегенсе, андан ары уа анга кыаллай оноу этилликиди? - Таулулада малчылыкъ, жерчилик терелиди, халкъ аны хайырын керюп жашаганды ёмюрлени теренинден бери. Эллени сакъларга сюе эсек, жер адамланы иеликлеринде болурга тийишлиди.

Биз а хар юй сайын бир гектар жетерча юлешгенбиз. Бюгюнлюкде 350 участка иеликге берилгенди. Тюзлюк болур ючюн а картография бла кюрешген Бёюоланы Исламны чакъыргъанбыз. Ол кюндюз ёнчелеп, ингирде карталаны хазырлап, бек кыты болушанды. Анга газетни юсю бла ырызлыгыбызны билдиреми. Эллиле бла сход бардырып, битеу муратларыбызны анылатканма. Ызы бла межгитде чеп атыу кыралганды, адамла кеслери сайлагандыла кимге кылайда жер жетеригин. - Ишлерибиз деп, ырызды болуп алганымыдыла? - Хау, нартыю, картоф, хобуста салыргъа жарарыкды, бирле чаллыкъла этерге айтадыла. Терекле салыргъа сюйгенле да бардыла. Жеринде ишлерге онг чыккъа, жаш адамла элден кетмезле деп бек ышанабыз.

Энтта бир уллу жарсыуны айтыргъа сюеми. Элни жайлыклары бир-эки адамны кьолуна тошоуп, кыалгъанла малларын таугъа чыгаралмай турадыла. Аны хатасындан а быйыл чаллыкъ жерледе кютгенди. Энди уа эл биченсиз кыала турады. Аны тышындан келтирген а кьоранчлыды. - Сен жаш адамса, ишлеп башлагъанлы жыл да толмаганды. Алай муратларын уллудула. Эллиле болушамыдыла? - Букъдурмай айттайым, жамауат тюнголюп тур-

«Жамауат ызыбыздан ариу айтырча, ыразы болурча ишлерге келишгенбиз»

- Арсен, кьуллукъгуну энчиликлерине тошоуналдыгымы?

- Элни башчысы кеси да бу элни адамы болгъанын унутурга аркин туйюлдо. Ол кезден кьарамасанг ишинге, борчларынгы толтураллыкъ туйюлсе. Айырыулага да туугъан элимде тюзлюкню сакълар, адамланы жарсылары азыракъ болур ючюн кыатышканма. Болумну тюрлендиргеге, адамлага болушурга сюйюп.

генди. Ол машина ётерча этилгенди деп эшитгенме.

- Зыгыргъа кыюлгъанды, шёндю алайтын жюрюйдюле. Алгын ташлы-талачылага Нальчикге келир ючюн, 120 километрни ётерге тошгенди, энди уа ол эки кереге азайганды. - Социал объектле уа бармыдыла?

юйорлеге юй топле юлеширкибиз. Анга кьоранчланы келир жылны бюджетине кьошханбыз.

Къолайсызлага, бир жарсыу чыгып, аха керек болгъанлага деп фонд кыуар муратлыбыз. Акъ-сакъланы совети да барды. Жумушланы башлардан алга таматала бла кенгешебиз. Кемчиликлеге тиширююланы кез кьарамлары башхады, ала жюрекден кыйгырадыла эл ючюн. Аланы биригиюу къолайсызлага, кеп сабийли юйорлеге болушады.

Межгит да ишлейди. Иймам Хибийланы Хаким кеси да элни депутатыды. Жаш адамланы тюз ниетде юйрету жаны бла магъаналы иш бардырады. Энде игичиле, башха аман кылыкълыла жокъдула. Жемталадан фахмулу адамла чыккъандыла, шёндю башха жерледе, ре-

Кесим Нальчикде ишлеп тургъанма, жол кыруулуш бла кюрешгенме: «Каббалкипродорост» компаниада, артада уа кьарындашым бла энци фирма ачып. Ол сынауум манга шёндю бек болушады.

- Заман аз ётген эсе да, эллиледен иги жанына тюрленуле болгъанлары эншитгенме. Кыаллай жумушланы толтурурга кьолдон келгенди?

- Жарсыулу, арт болжалга салынмазлыкъ ишле кепдюле. Бек алга суу бла жалчытууну кьолга алгъанбыз. Ксаналаны атлы орамда быргы 1979 жылда тартылганды, аны болуму тапды. Башха орамлада уа жукъадыла. Бир жерин жамасанг, экинчиси тешилп барады.

Аланы кеси кьарыуубуз бла алышаллыкъ туйюлюбюз. Болсада, тийишли мадарла толтуруп, суу хар юйге да келирча, басымы жетиширча этгенбиз. «Таза суу» федерал программага кирип, элден чыккъан жерде шауданы юйлеге бурур мурат барды. Ол 2024 жылны планына салынганды.

- Шёндюго излемлеге келишген, керекли белгиле салынган жолда келгенбиз бек кьуандыргъанды. - Хау, ара орам жангыртылганды. Жаяу жолчукъну этгенбиз да магъаналды. Алгын адамла машина жолну кыйыры бла жюрюп, жашауларына, саукулларына кьоркьуу болгъанды.

Ара орамдан башхалага зыгыр кыуоп, сыйдамлап, машинала ётерча этгенбиз. Бу иште уа депутатла болушандыла. Уялмай айттайым, аланы арасында кичи кьарындашым да. Орамлада чыракъла салынгандыла, энди кече жарыкды. - Ташлы-Таланы бла Жемталаны адамларын жуукълукъ байлайды, алай эллини арасында жол болмай, тегерек айланырга тош-

- Спорткомплексибиз жангыды. Анда Занкишиланы Батыр - стол теннисден, Ксаналаны Аслан бла Жангоразланы Тахир а дзюдодан юйретедиле. Белгили дзюдочу жашыбыз Занкишиланы Казбек да сынаууна юйретгенлей турады. Анга да сау бол дерик эдим элни атындан. Ол уллу жетишимле болдурганды, алай элни унутмайды. Кеси да депутатыды. Спорткомплексге аны бандитлени кьолундан жоюлган кьарындашы Кязимни аты аталганды.

Жаш спортчулага тышында эришилеге барыргъа спонсор болушлукъну элни бизнес бла кюрешген адамлары этедиле. Ала уа баргъан жерлеринден саугъасыз кыйтмайдыла, бек кьуандырадыла.

Сабий садыбыз районда игиледен бирине саналганды, башха элден да келтире эдиле ары балаларын. Алай мекямы башын алышырга эм жылытыу системасын тапландырырга керек болуп, шёндю аны школну тийресинде юйге кёчюрюрге тошгенди. Анала 5-6-жыллыкъ сабийлени тамата школчула бла бир арбазда болгъанларына ыразы туйюлдюле. Анга тарыгыула этиледиле, сабийлерин башха жерлеге элгенле да бардыла. Ол кемчиликни районну башчысына белгили этгенбиз.

Эски мекям а тынгылыды, аны алгынныгы башчысы Забакъланы Роза иги кыйгыргъанды. Ол кеп заманы жабылып тургъанлыкъга, бузулган, тозурагъан жери жокъду. Амбулаториябыз кеп болмай ачылганды. Маданият юй а, оюлур чекге кьоркьуулу халгага жетип, жабылып тургъаны 15 жыл болады. Алгын а жыр, тепсеу ансамбльлерибиз бар эдиле. Энди уа сабийлеге культура жаны бла бир кружок да жокъду. Шёндю документле

гионлада жашайдыла. Ала да тюрленуени билсинле деп, социал сетълеге хар этилген жумушну чыгъарыбыз.

- Эллиле не бла баш кечиндиредиле? - Бюджетибиз дотациялды. Кесибизни жугуубуз да жокъду. Жер районну оюунда эди, алай депутатла бла бирге биринчи ишибиз аланы элни иелигине ётдюрюп болгъанды.

Алгын карьер, жюн тарагъан, халы ийирген целле болгъандыла, колхоз ишлегенди. Ала чачылгандан сора иш болмай кыалганды. Аны ючюн сют жарашдыргъан предприятие ачар муратыбыз барды. Адамла ийнекле тутадыла, алай хайырын кермейдиле. Тубюнден келип, учуз багъасы бла аладыла сютню, бишлакны да. Ётмек бишириучо цех кыурауну юсюнден да сагъыш этебиз. Ол артык файдалы болур деп сунмайла, алай кьоранч этмей, ишлеп турса да ыразыбыз.

Муратланы юслеринден айтханда, элни кыруулуш материаллары жокъдула. Законнга кёре, черекни жагъасындан таш алырга жарамайды, экология бузулганы себепли. Алай эллилеге черекден таш, юзmez алыргъа эркинлик берилерча документле хазырлау турабыз. Шёндю уа кыруулушда керекли затла-

гъанча эди. Адамланы бир тюрлю бизнес башларга онглары болмаганды. Эрттенликке ийнеклерин сюрюге ашырып, ингирде жери жукъ да этмей туруу жашау туйюлдю.

Энди тюрленуени кёрюп, уянгандыла. Бир жумуш башласакъ, кими машинасы, кими кюреги, кими кьол кючю бла сюелип, барыбыз да бирден ишлейбиз. Аны ючюн жамауатха, элни сюйген адамларыбызга ырызлыгымы айтама. - Нальчикде бизнесни кьоюп, быллай жууаплы ишни сайлагъанынга сокъурамаймысыз? - Халкыны ырызлыгынын керсент, чырмаулары, арыгъанынгы да унутаса. Адамланы кыууанганлары бютюнда кыадалы ишлерге келгендире. Депутатла бла алай келишгенбиз - жамауат ызыбыздан ариу, махтау, ыразы сёлени айтырча ишлерге.

Администрация эл ючюн кыуалганды, биз халкыны жарсыуларына ачыккъыбыз. Мен кесим туйюлме, бирге мене тире, элни айнырып сюйген жашла бардыла. Бир эллилерибиз Уяналаны Ибрагим, Тетууланы Илияс, бизнес бла кюрешген башхала да тилеклерибизден арта турмайдыла. Барысына да ырызлыгымы билдиреми. Ушакъны ТИКАЛНЫ Фатима бардырганды.

ЭЛНИ ТАРЫХЫ

Огъары Жемтала Сукан ауузда орналганды. Бюгюнлюкде элде 360 юй барды. Мында Ксаналаны, Бегийланы, Занкишиланы, Аликаланы, Болатланы, Маммеланы, Таукенланы, Мусукъланы, Ботайланы эм башха тукъумланы келечилери жашайдыла.

Атында – айбатлыкъны бла монглукъну белгиси

Археология шартлага кёре, бу жерде орта ёмюрден 18-чи ёмюрге дери журт болганды. Анга юйлени мурдорларыннан кыалган ташла да шагъатлыкъ этедиле. Сукан сууну жагъасында бурун кыаланы кьобургъасы да сакъланганды. Бюгюнлюк жеринде уа Огъары Жемтала 1939 жылда кыуалганды, биринчилюсю бла ырызлыгыбызны билдиреми. Эллиле бла сход бардырып, битеу муратларыбызны анылатканма. Ызы бла межгитде чеп атыу кыралганды, адамла кеслери сайлагандыла кимге кылайда жер жетеригин. - Ишлерибиз деп, ырызды болуп алганымыдыла? - Хау, нартыю, картоф, хобуста салыргъа жарарыкды, бирле чаллыкъла этерге айтадыла. Терекле салыргъа сюйгенле да бардыла. Жеринде ишлерге онг чыккъа, жаш адамла элден кетмезле деп бек ышанабыз.

Энтта бир уллу жарсыуны айтыргъа сюеми. Элни жайлыклары бир-эки адамны кьолуна тошоуп, кыалгъанла малларын таугъа чыгаралмай турадыла. Аны хатасындан а быйыл чаллыкъ жерледе кютгенди. Энди уа эл биченсиз кыала турады. Аны тышындан келтирген а кьоранчлыды. - Сен жаш адамса, ишлеп башлагъанлы жыл да толмаганды. Алай муратларын уллудула. Эллиле болушамыдыла? - Букъдурмай айттайым, жамауат тюнголюп тур-

республикада белгили болганды. Анга биринчи Ацкъанланы Хусей таматалыкъ эттенди. Ызы бла школ эм маданият юй ишлетилгенди.

Бюгюнлюкде уа республикада бек ариу школладан бири Огъары Жемталадады. Оюлурга кьоркьуулу, эски мекямын орунуна шёндюго излемлеге келишген мектеп ишлетилгенди. Ол кыууанчы халда 2016 жылда ачылганды, кесине да медицина илмуланы доктору Чубокъланы Алийни аты аталганды. Сабий сад, амбулатория, спорткомплекс да бардыла. Шёндю информация технологияла айныган кезиуде элде библиотека ишлегени, ары сабийле, таматала да сюйюп жюрюгенлери аламан шартды. Аны башчысы Жангоразланы Роза айтханда, анда 11,3 минг китап барды, фонд жангыртылганлай турады. Окъуу, илму китапла бла бирге суратлау чыгъармала да бардыла. «Школ бла бирге тюрлю-тюрлю жыйылула, тубешиуле бардырады, кермючле кыурайбыз. Арт заманда жаш адамла китаплага эс буреп башлагъанлары бек кыуандырады», - дегенди ол.

ТАМАТА ТЁЛЮ

Миллетибизде акъыллары, сабырлыклары бла юлго алырча адамла аз туйюлдюле. Жаш тёлү билмеген затын аладан сора турса, абынмаз деп, мен алай оюмлайма. Ма Огъары Жемталага тебирей туруп, эллирине алай адамланы излетенибизде, кепле Ахматланы Хасанны жашы Хусейни атын айтхан эдиле. Бюгюнлюкде ол элни администрациясында бухгалтер болуп ишлейди. Аны биргесине урунуп келгенге айтханда кёре, Хусей Хасанович иши бла байламлы хар кыагыт кыйсы жерде, кыйсы папкада болгъанын биледи. Сёз ючюн, 10-15 жыл мындан алгъа жазылган документни ол не заманда да ажашмай чыгъарып бераллыкъды. ...Байрым кюн болгъаны себепли, тамата жума намазга тебиреп эди. Болсада, бизни бла ушакъ бардырырга уа заманын кызыгъанмай, миллетибизде, кесини элинде да бюгюнню жашауну юсюнден оюмларын туура этгенди.

«Абаданла юйретмеселе, кёп адетлерибизден кыруу кьалмыкбыз»

- Хусей, сиз, Ахматлары, бери кыалай бла тошгенсиз?

- Мен кесим туугъан Кыргыстанда этгенме. 1957 жылда халкъ бла арта кёчгенибизде, кыалай эсе да мында орналып кыалгъанбыз. Эки жаш бла эки кыыз бола эдик. 1961 жылда мындагы школга барама. Аны бошагъандан сора КьМКУ-ну физика-математика факультетине кирип, аны тауухсандан сора эл школда бир 3 жыл ишлегенме. Устазыкъ иш меники болмагъанын анылап, сабийлени, кесими да алдарга сюймей, кетеме. Юйде кьартла да бар эдиле. Ала аурусала, ишден да бёлюнорге тоше эди. Мен оюм этгенден, ол усталыкыга адам толусунлай, кёлю бла берилерге борчлуду. Ансыз школну кыатына жанларга окууна керекмейди.

Ол заманда экономика факультетни да заочно бошагъан эдим да, колхозга ише аладыла. Артада уа, 1990 жылда, эл администрацияга бухгалтер болуп кёчме эм андан бери мындама. - Юйдегизиз бла неча сабий ёсдюргенсиз?

- Тёрт сабий боладыла. Хар бири да бирер иш бла кюрешедиле. - Эллилерибиз айтханда кёре, сиз кеси аллыгыызга инглиз тилге да юйренгенсиз. Ол итинулюк кыайдан чыккъан эди?

- Энди иги билеме деп айтсам, ёторюк болур. Кесими сьнарга сюйгенме. Сора ол кезиуде динге бурулуп, аны теренирек билсем, игирек болур эди деген оюмга келип, инглиз тилни ахырына жетдиралмагъанма. Жашауунда адам улу кюн сайын бир жангы зат билерге итинирге керекди. Инсан кесини кючюн хазна иги билмейди. Алай жангы затланы юсю бла уа кими да хунери, онглары ачык боладыла. - Бизни кеп эллирибизде ёз тилибизде сёлешмей башлагъандыла сабийле. Сизде уа хал кыалайды?

- Сау бол бу соруу ючюн. Мен эрттен сайын ише бара, школга ата-анала сабийлерин ашыра, жол узуну ала бла орус тилде сёлешелерин кереме. Дагында шёндю асламы орус тилде жомакъларга бла видеоларга кырайдыла. Хар не

да юйорденди. Абаданла, кеслерин кыйнарга сюймей, туудуклары бла орусча хапарлаша. Аны айтханын, гитчеледе гоняк жокъду. Таматаладыла аны ючюн жууаплы. Тилибизни сакъларга кереклигибизни аныламайдыла кеп ата-анала. Сора, орамда бара, малкьар тилде сёлешелерин эслесем, сансыз этип кетмейме. Туудукъланы да ол халда юйретерге кюрешеме. Орусча

айтсала, аныламагъанча этип, малкьарча кыайтаргынчы эс белмейме. Ол халда кюрешмесек, ёз тилибиз талай жылдан жокъ болурга кьоркьуу барды. Дагында бир жарсыу. Бизни элде телевизор бла малкьар тилде берилерге кьарар онг жокъду. Анга киши кыйгырмайды. Бир неча тёлю ёсюп барады малкьар тилде бериле болгъанларын окууна билмей. ...Кесигиз сагыш этигиз ол затны юсюнден. - Радиога тынгылар онгугъа а бармыды?

- Угъай, жокъду. Алыкъа мен эшитмегенме радио берилерге тынгыладым деп бир адамдан да. - Хусей, элде жашау кыалайды шёндю? Жаш тёлү алгынча кетемиди огуесе, мында кыалып, баш кечиндирерге кюрешемиди?

- Энде жашау бюгюнлюкде кыйынды десем, ёторюк болмаз. Асламында мал бла кюрешедиле да, андан да аламан файда чыкмайды. Ол себепден жашларыбыз Нальчикге эм андан да ары кетип, баш кечиндирерге кюрешедиле. Окъууларын бошагъанла да ара шаха-

Дагында адамлага таплыкъга деп кеп функциялары араны жеринде кабинет кыуалганды. Элни администрациясыны таматасын орунбасары Глашланы Мухадин бизге айтханда кёре, ол ыйыккъа эки кюн ишлейди. «Районнга неча Нальчикге барыр ючюн, жолга ахчаларын, заманларын кьоратмай, документлени былайда жарашдырып кьаарга онг барды, ол саңда паспортну, тюрлю-тюрлю справкъланы да», - дегенди ол.

Элитче болгъанлыкъга, аны атын республикада, андан да тышында айтдыргъан адамла бардыла. Аланы арасында поэт Занкишиланы Жагъа, медицина илмуланы доктору Чубокъланы Алий, профессор, филология илмуланы доктору, КьМР-ни илмууну сайлы кыулукучусу Аликаланы Рашид, сайлы механизатор, Ленинни эм Урунууну Кызыл Байрагыны орденлери бла сауаланган Кьурманланы Унух, профессор, филология илмуланы доктору Гузеланы Жамал, билим берилеу отличниклери Абдулаланы Люоза бла Алтууланы Ахмат, элмюкню сайлы кыулукучусу Маммеланы Харун, композитор Эчеланы Музафар эм кеп башхала бардыла.

рыбызда иш табарга итинедиле. Сора тирлик жыйгъан кезиуде халкъ ары да жюрюйдю.

- Барыбыз да билгенден, жашау жарсыуладан бла кыуанчладан кыуалдыла да, элде тойла терк-терк болмадыла? Кимле юйорсюнедиле асламында?

- Бизде кёбюсюнде жыл санлары 25 жетгенле бегирек кьармашадыла бу иште. Сора андан бир атласала уа, 40 жылларына дери аз да ашыкмайдыла юйорленерге. Мында бизде окууна бек кепдюле жыл санлары келип, кыатын алмай тургъан жашла. Къолайлары болмагъандан турадыла деп да айталмаймыз. Арбазында бир-эки машинасы болмагъан хазна адам жокъду. Сора хапчук да мени жаш заманымдан эсе

шёндю асламды. Алай кьош да бара-бара тюзеледи деп, бошдан айтхан болмазла алгыннгыла. Юйор кыурап, бирге ишлеп нени да кеслери сюйгенча этерге нек жарамайды?

Кеп болмай биреуден сорама жашларынга кыатын нек алмайса деп. Айтады бир болмачы сылтауланы. Сора мен аны эсине салдым ол кеси юйорленгенде неча отуу бла кыалай бир харекети болгъанын. Аллахны ашыкылыгында, беш сабий ёсдюрген кеси уа. Сора бай болгунчу сакъласа, ол сабийле кыайдан чыгъарык эдиле? Мен оюм этгенден, жаш адамланы жуукълары да кысарга керекдиле бираз. Не болса да болсун, деп кыйгырдан хайыр чыкмаз.

Дагында тойларыбызны юслеринден айтырга сюеми. Адамла бир бирге суукъ болгъандан, кеслерине артык ауара алырга сюймегенден, уллу арбазлары бла юйлері бола тургъанлай, энише Нальчикке барып ётдюредиле кыуанчланды. Аны бир берекети жокъду. Театрга барып кетгенге ушатама алай тойга барууну мен. Халкыны юч сагъатха жыйып, ала да анда дуаудан бир бирлерин эшитмей...

Ата-анала сабийлерини айтханларындан чыкмай кыалгандыла. Кеси терелерибизни да тюрлендирип, болмачы тыш адетлени кийириуну миллет жаратып баргъаны бек жарсытады...

- Арт эки жылда халкыны санына кьошулганды деп билемсиз?

- Ол пандемия кёлени алганды. Ары дери да алай кеп кьошулмай эди элни санына, шёндю уа, ёлюме асламырак болгъанлары себепли, бютюнда. 1620 чакълы адам жашайды бюгюнлюкде мында. Тёрт, беш сабийлери болгъанлары бармакъларда санап чыгъарчды. Сюймейдиле эки сабийге кьошарга юйорле. Бу адетни кыайдан алгъан эселе да анылапмаймыз.

- Кесигизни уа неча туудугъугъуз барды?

- Онеки бола кетедиле... - Бек сау болугъуз. Туудукларыгъыздан кыууангызыз.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

БАЙРАМ

Эм тирилеге – алгышла бла дипломла

Эм алгъа жаш адамланы, ата-аналаны эмда аланы окутуханланы бла юйретгенли социал-гуманитар институту директору Муслим Тамазов алгышлагъанды. Ол адамгъа диплом алгъан кезиуе жашауу бир магъаналы чагы болгъаны бла бирге, андан арысында жууаилылык, билиминги ачыккъа да изленириклерин белгилегенди.

Ара жаш тѳлюню юйретиде салгъан кыйынны чертип, бизни халкъларыбыз жаланда ѳз миллетибизни энчилеген жерле бла чекленмей, башхаланыкылагъа да жюриу турурга кереклисин аныглатханды. Алай болса, арада байламлык кючленгенни бла къалмай, жаш тѳлю кесини халкъланы адет-тѳресин билликти, бирсиленики бла да шагъырейленерикди, дегенди. Биююнлюкте университетни бошагъанла алгъан биллилерин, арада тюшонгген затларын да андан арысында къайда ишлеселе да, огъесе окууларын андан ары бардырсала да, тийишлисича хайырларына ийнанганын айтханды.

Къарачай-Малкъар тил кафедраны башчысы, фи-

КЪМКЪУ-ну Отарланы Керим атлы малкъар маданият арасыны башламчылыгы бла быйыл университетни тауусхан къырк чакълы жашха бла къызгъа багъалы саугъала, Ыразылык дипломла да къууанчы халда берилгенди. Ала уа барысы да сагъынылгъан ара къурагъан эмда бардыргъан жумушлагъа тири къатышхан, окууда вузну жамауат ишинде да жетишимле болдурганладыла.

логия илмуланы доктору Кетенчиланы Мусса да, алгышлагъа къошула, барысына да ариу жол тилегенди. Ала башха-башха факультетледе окугъанлыкыгъа, ѳз миллетлерин, тиллерин, адет-тѳрелерин да багъалай, арагъа жюриу, аны ишине тири къатышханлары ючюн да ыспаз этгенди.

Адам жашлыгында тюшонгген затланы артада жашауунда айныта барганын эсгерте, биююнню выпускникле да кеслерини келир заманларында университет бла, анда алгъан биллилерини бла ѳтмленирилериине ышанганын айтханды. Жангы жетишимле тежгенди.

Къарачай-Малкъар жаш тѳлюню айныуна къошумчулук этген «Эльбрусид» фонду Нальчикдеги филиалыны башчысы Аналаны Марат, право, экономика

эмда финансла интитуту директоруну орунбасары Мирзоланы Жанна да алгышлагъандыла ол кюн жаш адамланы. Аланы хунерлиликлерин белгилей, университетде биююнлюкте студентле не жаны бла да айнырга онгла кѳпден-кѳп бола баргъанларын да чертгенди. Магистратурада окугъа къалырга сюйгенле бла мындан арысында да ол ызда ишлерге биююн ыразы болукларын билдиргенди.

Къонакъбай араны директору Ахметланы Артур да келген къонакъланы барысына да ыразылыгын айтханды. Битеу да ол кюн этилген ариу алгышланы толурларын излегенин аныглатып, кеси да малкъар тилибизде ким да сюйюк тынгъларча эмда эзде къалырга ариу алгышлыны ошитдиргенди. Арагъа келип, жамауат иш бла

кюреширге, адет-тѳрелерибизни теренирек билирге талпынганланы ала хар заманда да сакълагъанларын белгилегенди. Биююнлюкте арагъа жюзден аслам жаш бла къыз жюриюгенлерин да билдиргенди.

Белгилегенибизча, ол кюн иги кесек выпускник саугъаланганды. Биллай жумушну ара биринчи кере бардыргъанын, дипломла да анга деп энчи халда жарашдырылгъанларын чертирчады. Нек дегенде мында саугъаланганла жаланда окууу жетишимли бошагъанла угъай, аны бла бирге университетни, араны да жамауат ишлерине тири къатышып, тилин, маданиятына да унутмай, биююннда айнырларына къошумчулук этгенди.

Сѳз ючюн, Хаджиланы Марим арагъа биринчи курсдан да жюриюгенди.

Анда, бирси таулу къызла, жашла бла шагъырейленип, командада ишлерге юйренгенинден сора да, 2020 жылда ала бла «Золото тюрков» форумгъа Къазан шахаргъа да баргъанды. Аллаи жумушлагъа къатыша тургъаны уа стипендиясына да къошууру онгу бергенди.

Ол биююнлюкте бакалавриатыны къызыл дипломгъа тауусуп, КЪМКЪУ-ну магистратурасына тарых ызда окугъа кирир умтаады. Мураты толса, арагъа да жюриюгенлей турлугъун айтады.

Ол кюн байрамны уа «Насып» ансамбль бла Тѳппеланы Жамиял тепсеуери, жырлары бла да биююн къууатып этгенди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура СУРАТДА: Кетенчиланы Мусса Атмырзаланы Зареманы саугъалагъан кезиуе.

ЧОМАРТЛЫКЪ

Саугъагъа – эки жюз китап

Республиканы Т.К.Мальбахов атлы китапханасыны илму-методика иш эмда библиотекада жангычылыкъ жаны бла бѳлюмюню таматасы Тетууланы Шарифа билдиргенге кѳре, алада эс бурурча иш болгъанды. Библиотекадагы мингле бла китапланы санына иги кесеги къошулгъанды. Аны алагъа республикада белгиле тарыхчы, жазуучу, философ, архивист, журналист Сафарби Бетуганов саугъалагъанды.

Сафарби Нагманович кеси да бу кюнледе 80-жыллыкъ юбилейин белгилерикди. Ол жыйырмадан артык китап басмалагъанды. Аланы араларында: «Кабарда и Ермолов», «Кабарда: история и фамилии», «Сущность», «И вечность - миг», «Дух сомнения», «Древо самопознания», «Кавказская война и дыги; история и политика», «Думы в контексте Гѳте», «Время - творец сущего» эмда башхаладыла.

Сафарби Бетуганов юй бийчеси

бла бирге китапханагъа ырыскы, юйретуу жаны бла да себеплик этгенлей турадыла. Бу жол да ары къуру кюллеры бла бармагъ-

андыла. Жазуучуну тюрлю-тюрлю жыллада басмаланган эки жюзден артык китабын саугъагъа бергенди. Аланы араларында

тарых магъаналы очеркле, эсселе, гитче хапарла, интервьюла, шахмат композицияла, статьяла бардыла.

Авторну «Деменгили адамла эмда багъалы затла» деген энциклопедиясы да окуучуну эсин кесине бурмай къоярык туюлдо. 22 бѳлюмде атлары айтылган акылманланы сѳзлери жазылдыла. Къысхасы, авторну хар китабы да магъаналыды.

Китапхананы бѳлюмюнде ишлегенле Сафарби Нагмановичге ол республикалы къырал библиотекада бардырылган ишлерге тири къатышханы эмда аллай багъалы саугъа бергени ючюн да жюрек ыразылыкъларын билдиргенди, жете тургъан юбилейи бла да къызыу алгышлап, саулукъ, узакъ ѳмюр да тежгенди.

ХОПАЛАНЫ Марзият СУРАТДА: библиотекачыла Сафарби Бетуганов бла.

САЙЛАУЛА

Къыйматлы проектле жашауда бардырылырча

КЪМР-ни Эл мюлк министрствосу эл мюлк туризмин айнытыр хыйсапда быйыл биринчи кере «Агротуризм» гранта берип башлагъанды. Аны алыр ючюн жаланда конкурса хорларгъа керекди.

Къырал болушлукъну туристлеге жашарча мекамны къурулушуна неда ремонтуна, тѳгерек-башны игилендириге, тийишли

инфраструктура къуаргъа, оборудование, транспорт, снаряжение, инвентарь эм башха затла алыргъа хайырларыгъа жарайды. Аны юсюнден толурак хапарны программа бла байламлы сайта билриге боллукъду.

Жорукълагъа кѳре, ачканы эл мюлк товарла чыгъаргъан гитче предприятие бла гитче предприятие къауумгъа киргенле, эл жер-

леде ишлерин беш жылдан аз бардырмазлыкъла алалыкъдыла.

Грантны ѳлчеми фермер кесинден къаллай бир ачка къошханына кѳре къураллыкъды эм ол 10 миллион сомгъа дер жетерге боллукъду. Сѳз ючюн, 3 миллион сом алыр ючюн 10 процент, 5 миллионгъа - 15 процент, 8 миллионгъа - 20 процент эм 10 миллионгъа 25 процент къошаргъа тошерикди. Ачка берилген кюнден башлап аны 18 айдан кеч къалмай хайырларыгъа керекди.

КЪМР-ни Эл мюлк министрствосу биююнлюкте проектлени жыйып бошагъанды. Энди, аланы арасында эм къыйматлыларын айырып, РФ-ни Эл мюлкюне конкурса жиберликди. Анда сайланганлагъа уа ачка келир жылда тѳленерикди.

Бизни корр.

Билдирю

Даражалы институтда хакъсыз окугъарча

Былтырдан башлап «Иш бла жалчытуу» федерал эм «Демография» миллет проектлеге кѳре, биююнлюкте сурам болган усталыкъла алыргъа федерал бюджетден ачка тѳленеди. Халкъ мюлкю эм къырал къуллукъну россейли академиясыны Шимал Кавказда (РАНХ и ГС) бѳлюмю ол халда окутухандан бириди. Аны чеклеринде былтыр мында минг одам усталыкъл алыргъа онг тапхандыла.

- Шимал-Кавказ федерал округну келечилери, «Работа России» порталда регистрацины ѳтюп, Халкъ мюлкю эм къырал къуллукъну россейли академиясыны регионда бѳлюмюнде окугъа боллукъдула. Быйыл программала рынокда сурмагъа келиширча жарашдырылгъандыла. Алкынчы окугъа сюйгенледен завкала алынадыла, - дейди РАНХ эм ГС-ни СКФО-да бѳлюмюню таматасы, РФ-ни Жамауат палатасыны келечиси Азамат Тлисос.

Сагъынылган проектлеге кѳре окугъа инсанланы

биллай къаууму боллукъду: 50 жыллары толгъанла, андан абаданла эм пенсиягъа чыгаргъа кѳп къалмагъанла; юч жыллары толмагъан сабийлеге къарап, юйде тургъан тиширула;

жети жылларына дер сабийлеге къарагъан эм алгъадан бир жерде ишлемеген тиширула.

35 жыллары толмагъан эмда бу къауумгъа кирген жаш адамла:

аскерде къуллукъ этгенлеринден сора, тѳрт айны ичинде урунургъа онг тапмагъанла;

окууп бошагъанларына неда квалификацияларын ѳсдоргенлерине шагъалтыкъ къагъыт алгъанларындан сора, тѳрт айны ичинде ишлемей тургъанла;

бир тюрлю сылтау бла ишиз къалырга тошерге боллукъла; иш бла жалчытуу арада тийишли усталык тапмагъан орта профессионал неда бийик билими жаш одамла.

МАГОМТЛАНЫ Сулейман.

Элбрус райондан

Жангыртуу жумушла

«Къоркъуусуз эм тынгылы жолла» проектни чегинде районну эллеринде жолланы жангыртуу ишле тамамландыла. Алай бла Элбрусда Лесная эм Согаев атлы орамланы экикилометрлик кесеклерине ремонт этиледи. Аладан бири дин мекамгъа бла амбулаториягъа элтеди.

Аланы эски асфальтлары кетерилгенди, жюриюген жерде суу жыйылмазча ызла ишленгенди, бордюрла орнатылгъандыла. Энди алагъа асфальт салынып, къыйырлары бузулмазча кючлендрилликди. Адамла жауу жюриюген кесеклерине да къараллыкъды: ала кенгертилликди, белгиле орнатылыкъдыла.

Ремонтун жайны ахырына дер бошаргъа белгиленеди.

Кадет класс ачылыккъды

Тырнауазу В.Г. Кузнецов атлы 6-чы мектебинде эки кадет класс ишленгенди. Алада дерсле башха халда бериледи: сабийле, битеулю предметлени окугъанларындан тышында, аскер, музыка-хореография эм башха жаны бла юйрен-

генди, жараулагъа жюриюгенди.

Келир окуу жылда да школну администрациясы энта жангы кадет класс ачар муратлыды. Аны юсюнден 4-чу классланы бошагъан жашчыкълагъа бла къызчыкълагъа билдирюу этилгенди. Кадетлеге алырдан алгъа аланы саулукъларына, къалай окугъанларына да къараллыкъды.

Магъаналы ушакъла

Тырнауазда МВД-ны Элбрус районда автоинспекторла жаш адамла бла ушакъла дайым бардырадыла. Аллаи тюбешуле жайда, сабийле бла акълыбалыкъ болмагъанланы бош заманлары кѳп кезуде, бютюн бек керекди.

Автоинспекторла гитчелеге транспортну, ол санда велосипедлени, скутерлени тюз хайырланууну юсюнден айтадыла, жолда къоркъуусулукъну жорукъларын аныглатадыла. Сабийлени ингирикде къоркъуусулукъларын жалчытуугъа энчи эс бѳлюнеди. Бу жол да МВД-чыла алагъа къарангыда жарытхан затланы юлешгенди, аланы кийимлерине жабышдырырга болушхандыла.

Анатолий ТАЛАЕВ.

Къайгырыу

Уста насийхатчыла, умутландыргъан спортчула

2018 жылда Элбрус районда Этезланы Владимирни башламчылыгы бла «Барс-Тырнауаз» деген жангы клуб ачылгъанды. Анда всестилево карате, къатыш единоборстволаргъа (ММА) эм спортну талай башха тюрлюсюне юйретеди.

- Ал кезиуледе, жарай

ишли федерацияла бла Россейни чемпионлары – къарындашла Тебуланы Мырза-Бек бла Тау-Бек, Беслан Мизов, Пятигорскну WKF каратеден тренери Денис Онищенко болушадыла.

Клубну келечилери эришулеге къатышырча даражагъа терк жетгенди,

Салима Салихова, Гамзат Гаджибеков, Жолабланы Сафия, Эльмира Кязимова да къууандырадыла.

- Спортчуларыбызны барысын да белгилерге сюеме, - дейди Владимир. - Аланы алда алыкъла кѳп хорлам сакълагъанына ишкисизме. Клуб ишин районну Физкультура эм

этерге алай кѳп адам келмеди, тренерлик биюлетта ишни юй бийем Виолетта бла бирге бардыргъанбыз, - дейди Владимир. - Клуб айны барганы бла мени тилегим бла бизге каратени WKF тюрлюсюнден спортну устасы Арсен Губашиев къошулгъанды. Бусагъатда ол районда къатыш единоборстволардан баш тренери. Бир кесекден ауур атлетикадан спортну халкъла аралы устасы Рагнета Карданова келгенди. Алай бла спортчуларыбызны тюрлю-тюрлю амалларына юйретирге онг чыкъланды.

Этезланы Владимир айтханыча, сабийлени клубна ата-аналары, башха спортчулары жетишимлерин юсюнден эшитгенлеринден сора, кеслери келтиредиле. Бусагъатда жараулагъа 120 сабий жюриюдо, аланы жыл санлары алтыдан башланады. Кюнню халы иги болса, юйрениуле шахар стадионда бардырыладыла, къалгъан кезиуледе – Тырнауазу В.Г. Кузнецов атлы мектебинде спорт залында. Аны ючюн тренерле школну администрациясына ыразылыкъларын билдиреди.

Клубда единоборстволаны талай тюрлюсюне айнытылгъаны себепли хазырланыу ишлерге эм сабийлени эришулеге элтиуге тий-

аладан жетишимле бла да къайтадыла. Аланы араларында Ангелина Лазаренкону белгилерге боллукъду, ары дер ол районну Олимпиада резервли спорт школунда карателе юйренгенди. Ангелина спортну устасына кандидатны нормативин толтургъанды, ММА-дан башлап всестилево карателе дер спортну кѳп тюрлюсюнден хорлагъанланы къауумуна киргенди.

11-жыллыкъ Эфендиланы Халида Къабарты-Малкъарны, Ингушетианы, Шимал Осетия-Аланияны, Ставрополь крайны биринчиликлеринде аслам майдал жыйгъанды. Халида СКФО-ну бла ЮФО-ну биринчиликлеринде да атын айтыргъанды, Россейни биринчиликде ючюнню жерге чыкъланды. Къызчыкъланы къатыш единоборстволардан жети чемпион бел бау барды.

Эфендиланы Муслим, россейли стандартада аны ауурлугъуна тийишли къауум болмагъаны себепли, кесинден 10-15 килограммгъа ауур спортчула бла сермешеди. Бу чурумгъа къарамай, ол саугъаланганланы санына кирмей къалмайды.

Алыкъла гитчеле болгъанлыкълар, жетишимлери бла Сергей Нартенко, Уналаны Ибрагим, Жолабланы Аиша бла Алий,

спорт комитети, Олимпиада резервли спорт школ бла байламлыкълар бардырады. Бирге эришуле да къурайбыз. Сѳзюс, бизни барыбызны да жаш тѳлюню къарыулу, кючю болуп ѳсдюрюню, эришуледе районну атын къоруулаулыкъл уста спортчулары хазырлауу мураты бирикдиреди.

Ачка къолайлыкъл жаны бла чурумла кетерилселе, августда «Барс-Тырнауазу» спортчулары каратени WKF тюрлюсюнден дуняны биринчилине бла чемпионатна къатышыр умулдула. Ол Чехосыары кадетлени, юниорлары эм абаданланы араларында бардырылыкълды. Анга сайлау эришулени Эфендиланы Муслим бла Халида, Сергей Нартенко, Жолабланы Сафия, Ангелина Лазаренко бла Эльмира Кязимова ѳтгенди. Абаданланы араларында татамле Этезланы Владимир кеси да чыгарыкъды. Биююнлюкте «Кавказ» санаторийде даражалы эришуле хазырланыу барды.

Клубну бѳлюмлерин Элбрус бла Нейтрино элдеде ачаргъа белгиленеди.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: «Барс-Тырнауаз» клубну спортчулары тренерлери бла.

УЧРЕДИТЕЛЬЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторну орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жауаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНИА:
Редакторну приемный – 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БѳЛОМЛЕРИ:
Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Культура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окуучула бла байламлыкъла жюриютоу эм жазылуу – 42-37-94.
Эчи корреспондент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла къагъат жюриюмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артка къайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимезге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла. Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кѳню алмайды. Газет Связаны, информация технологиялары эмда асламлы коммуницияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управленисында 2016 жылда 19 декабрде регистраци этилгенди. Регистраци номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КЪМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыру ючюн КЪМР-ни почта связаны федерал Управленисы жууаплыды. Телефонла: 76-01-21
Газетлени розничнагъа сатлу ючюн КЪМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды. Телефон: 42-69-34
Газет ийыкълда юч кере чыгъады – геурюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикте кѳре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Улбашланы Мурат – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарьны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Бийчеккуланы Жаннета (3-чи бет), Гельяланы Валентина (4-чу бет) – корректорла.
Тиражы 1437 экз. Заказ № 1472
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин алыа протсеки, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru